

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2018 r. Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zobowiązał Dyrektora Szkoły Podstawowej nr (...) im. (...) w S. do złożenia oświadczenia woli, którym udzieli K. C. urlopu dla poratowania zdrowia od dnia 29 grudnia 2017 roku do dnia 21 grudnia 2018 roku i zwolni ją z obowiązku świadczenia pracy w tym okresie oraz nie obciążył pozwanego Szkoły Podstawowej nr (...) im. (...) w S. obowiązkiem zwrotu kosztów sądowych.

Powyzsze orzeczenie zostało wydane w oparciu o następujący stan faktyczny sprawy:

Powódka K. C. jest zatrudniona w Szkole Podstawowej nr (...) im. (...) w S. od 2001 roku, bez przerw w zatrudnieniu, z pełnym pensum godzinowym.

K. C. zatrudniona jest na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony.

W okresach od dnia 1 września 2008 roku do dnia 31 sierpnia 2009 roku i od 2 września 2015 roku do dnia 24 czerwca 2016 roku powódka korzystała z urlopów dla poratowania zdrowia.

Urlop dla poratowania zdrowia w okresie od dnia 29 grudnia 2017 roku do dnia 21 grudnia 2018 roku jest trzecim urlopem dla poratowania zdrowia powódki.

Powódka posiada zaświadczenie lekarskie z dnia 4 grudnia 2017 roku, z którego wynika, że z uwagi na stan zdrowia wymaga udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia w okresie od 29 grudnia 2017 roku do 21 grudnia 2018 roku.

W związku z zaświadczeniem lekarskim z dnia 4 grudnia 2017r.. powódka w tym samym dniu złożyła do Dyrektora Szkoły Podstawowej nr (...) w S. E. J. wniosek o udzielenie jej urlopu dla poratowania zdrowia w okresie wskazanym przez lekarza.

Pismem z dnia 12 grudnia 2017r. Dyrektor pozwanej szkoły negatywnie ustosunkował się do wniosku powódki wskazując, że istotą urlopu dla poratowania zdrowia jest udzielenie przerwy w pracy w celu podjęcia leczenia, natomiast powódka przebywa na urlopie bezpłatnym, a zatem nie świadczy pracy, więc nie może przejść na urlop „zdrowotny”. Może natomiast będąc na urlopie bezpłatnym poddać się stosownemu leczeniu.

W piśmie z dnia 22 grudnia 2017r. skierowanym do Dyrektora pozwanej szkoły K. C. wniosła o ponowne rozpatrzenie jej wniosku z dnia 4 grudnia 2017r. wskazując, że spełnia wszystkie przesłanki wymienione w art. 73 ustawy Karta Nauczyciela, a także, że przepisy ustawy nie wymagają zaistnienia okoliczności świadczenia pracy jako warunku udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia, a jedynie pozostawanie w zatrudnieniu.

Pismem z dnia 3 stycznia 2018r. Dyrektor pozwanej szkoły podtrzymał swoje stanowisko zawarte w piśmie z dnia 12 grudnia 2017r.

Dyrektor pozwanej szkoły nie korzystał z procedury odwoławczej w związku z orzeczeniem lekarskim z dnia 4 grudnia 2017 roku stwierdzającym, że K. C. wymaga udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia w okresie od 29 grudnia 2017 roku do 21 grudnia 2018 roku w związku z jej stanem zdrowia.

Powódka w roku szkolnym 2016/2017 była 13 razy na zwolnieniach lekarskich przez łączny okres 90 dni. Nieobecności powódki wpływały dezorganizująco na proces dydaktyczny w szkole, skutkowały koniecznością zapewniania zastępstw, co z kolei wiązało się z uwagami rodziców, iż dzieci powinny być prowadzone przez jednego nauczyciela.

W dniu 3 sierpnia 2017 roku K. C. złożyła wniosek o udzielenie jej urlopu bezpłatnego w okresie od dnia 4 września 2017 roku do dnia 22 czerwca 2017 roku.

Decyzją z dnia 24 sierpnia 2017r. Dyrektor pozwanej szkoły udzielił powódce urlopu bezpłatnego w wymiarze 12 miesięcy, tj. od 1 września 2017r. do dnia 31 sierpnia 2018r. z zastrzeżeniem możliwości wcześniejszego odwołania z tego urlopu z ważnych przyczyn.

K. C. wystąpiła o udzielenie jej urlopu bezpłatnego w związku z tym, że na tamten czas nie posiadała orzeczenia lekarskiego warunkującego udzielenie jej urlopu dla poratowania zdrowia.

Dnia 27 lipca 2017r. został ogłoszony konkurs na stanowisko Inspektora (...) w Starostwie Powiatowym w B.. W dniu 8 sierpnia 2017 roku nastąpiło rozstrzygnięcie konkursu, który powódka wygrała. K. C. pracowała na w.w. stanowisku, nie związanym z nauczycielstwem do grudnia 2017r. Wspomniany stosunek zatrudnienia ustał w związku z wystąpieniem przez powódkę o udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia z dnia 4 grudnia 2017 roku.

Po ustaniu stosunku zatrudnienia w Starostwie Powiatowym w B. K. C. w dniu 18 kwietnia 2018r. w dalszym ciągu przebywała na urlopie bezpłatnym. Po dniu 29 grudnia 2017 roku nie podejmowała żadnego zatrudnienia. Jest ona zatrudniona jedynie w pozwanej szkole, nie ma innych źródeł zatrudnienia ani dochodu.

Powyższy stan faktyczny Sąd Rejonowy ustalił na podstawie złożonych w sprawie dokumentów, w tym akt osobowych powódki, których prawdziwość nie była przez żadną ze stron kwestionowana oraz zeznań stron.

Sąd Rejonowy wskazał, że zgodnie z treścią art. 73 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (t.j. Dz. U z 2017r. poz. 1189) w ust. 1. Nauczycielowi zatrudnionemu w pełnym wymiarze zajęć na czas nieokreślony, po przepracowaniu nieprzerwanie co najmniej 7 lat w szkole w wymiarze nie niższym niż 1/2 obowiązkowego wymiaru zajęć, dyrektor szkoły udziela urlopu dla poratowania zdrowia:

1) w celu przeprowadzenia zaleconego leczenia:

a) choroby zagrażającej wystąpieniem choroby zawodowej lub

b) choroby, w której powstaniu czynniki środowiska pracy lub sposób wykonywania pracy odgrywają istotną rolę, lub

2) na leczenie uzdrowiskowe lub rehabilitację uzdrowiskową

- w wymiarze nieprzekraczającym jednorazowo roku.

1a. Okres siedmioletniej pracy w szkole, o którym mowa w ust. 1, uważa się za nieprzerwany, jeżeli nauczyciel podjął zatrudnienie w szkole nie później niż w ciągu 3 miesięcy po ustaniu poprzedniego stosunku pracy w tej samej lub innej szkole.

2. Nauczycielowi, któremu do nabycia prawa do emerytury brakuje mniej niż rok, urlop dla poratowania zdrowia nie może być udzielony na okres dłuższy niż do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym nauczyciel nabywa uprawnienia emerytalne.

3. Do okresu siedmioletniej pracy w szkole, o którym mowa w ust. 1, wlicza się okresy czasowej niezdolności do pracy wskutek choroby oraz urlopu innego niż wypoczynkowy, trwające łącznie nie dłużej niż 6 miesięcy. W przypadku okresu niezdolności do pracy i urlopu trwających dłużej niż 6 miesięcy wymagany okres pracy przedłuża się o ten okres.

4. Okres siedmioletniej pracy w szkole, uzasadniający prawo do urlopu, powinien przypadać bezpośrednio przed datą rozpoczęcia urlopu dla poratowania zdrowia. Wymóg siedmioletniego okresu pracy w szkole dotyczy udzielenia pierwszego urlopu dla poratowania zdrowia. Z kolei ust. 8. Art. 73 stanowi, że nauczycielowi można udzielić kolejnego

urlopu dla poratowania zdrowia nie wcześniej niż po upływie roku od dnia zakończenia poprzedniego urlopu dla poratowania zdrowia. Łączny wymiar urlopu dla poratowania zdrowia nauczyciela w okresie całego zatrudnienia nie może przekraczać 3 lat.

Na gruncie przedmiotowej sprawy Sąd Rejonowy stwierdził, że K. C. spełniła wszystkie warunki formalne dla uzyskania urlopu dla poratowania zdrowia. Powódka ma wymagany staż pracy, natomiast zgodnie z treścią ust. 4 przywołanego art. 73 nie dotyczy jej wymóg, by siedmioletni staż pracy przypadał bezpośrednio przed rozpoczęciem urlopu dla poratowania zdrowia za okres od dnia 29 grudnia 2017r. do dnia 21 grudnia 2018r., gdyż jest to jej trzeci urlop dla poratowania zdrowia. Również łączny okres urlopu dla poratowania zdrowia powódki nie przekroczy maksymalnego dopuszczalnego ustawą w wymiarze 3 lat przez cały okres zatrudnienia.

Sąd I instancji podkreślił, że powódka posiada niebudzące wątpliwości orzeczenie lekarskie z dnia 4 grudnia 2017 roku stwierdzające, że jej stan zdrowia wymaga udzielenia jej urlopu dla poratowania zdrowia w okresie od dnia 29 grudnia 2017r. do dnia 21 grudnia 2018r.

Sąd Rejonowy wskazał, że w razie spełnienia przez nauczyciela ustawowych przesłanek nabycia prawa do urlopu, jego udzielenie jest obowiązkiem pracodawcy. Sąd zwrócił uwagę, że ustawodawca nie posłużył się kwantyfikatorem "może" udzielić, co czyniłoby decyzje dyrektora szkoły uznaniową. W razie odmowy udzielania urlopu dla poratowania zdrowia nauczyciel może dochodzić swoich roszczeń w tym przedmiocie (w tym przypadku w postaci powództwa o udzielenie urlopu) na drodze sądowej w trybie przepisów o postępowaniu odrębnym z zakresu prawa pracy (uchwała SN z 14 lutego 2012 r., III PZP 1/12). Ponadto ustawa nie stanowi, iż przeszkodą dla udzielenia nauczycielowi urlopu dla poratowania zdrowia jest przebywanie przez niego na urlopie bezpłatnym. Istotą urlopu bezpłatnego jest nie wliczanie jego okresu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze. W tym znaczeniu jest to okres przerwy w zatrudnieniu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 listopada 1996 roku III AUa 888/96). Na okoliczność tę powoływała się strona pozwana wskazując, iż w związku z tym wniosek K. C. o udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia nie mógł zostać uwzględniony. Jednakże strona pozwana wadliwie zrozumiała treść powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Urlop bezpłatny stanowi bowiem przerwę w zatrudnieniu jedynie jeżeli chodzi o kwestie uprawnień i obowiązków stron wynikających ze stosunku pracy oraz zaliczanie do okresu pracy. Przerwa w zatrudnieniu w czasie urlopu bezpłatnego nie oznacza ustania tego zatrudnienia, bowiem wtedy udzielenie urlopu byłoby równoznaczne z rozwiązaniem stosunku pracy, a po wyczerpaniu jego okresu koniecznym byłoby ponowne nawiązanie stosunku pracy. Już samo nazewnictwo – urlop bezpłatny – sugeruje dalsze trwanie stosunku pracy. Dlatego też Sąd I instancji uznał, że K. C., przebywając na urlopie bezpłatnym w dalszym ciągu pozostawała w zatrudnieniu o którym mowa w art. 73 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela spełniającym wymóg dla udzielenia jej urlopu dla poratowania zdrowia.

Sąd Rejonowy uznał, że w związku ze spełnieniem przez powódkę wszystkich wymagań formalnych koniecznych dla udzielenia jej urlopu dla poratowania zdrowia w okresie wskazanym w orzeczeniu lekarskim z dnia 4 grudnia 2017r. postępowanie Dyrektora pozwanej szkoły, odmawiającego udzielenia powódce urlopu dla poratowania zdrowia, mimo że nie kwestionował on przesłanek zdrowotnych do jego udzielenia, naruszało art. 73 ust. 1 ustawy Karta Nauczyciela, w związku z czym Sąd w punkcie I. sentencji wyroku zobowiązał Dyrektora Szkoły Podstawowej nr (...) im. (...) w S. do złożenia oświadczenia woli, którym udzieli K. C. urlopu dla poratowania zdrowia od dnia 29 grudnia 2017 roku do dnia 21 grudnia 2018 roku i zwolni ją z obowiązku świadczenia pracy w tym okresie. Biorąc pod uwagę trudną sytuację majątkową pozwanej szkoły, co jest objęte notoryjnością z uwagi na wiedzę powszechną o niedofinansowaniu polskiego szkolnictwa, Sąd na podstawie art. 102 k.p.c. nie obciążył pozwanej szkoły kosztami postępowania.

Apelację od powyższego wyroku złożyła strona pozwana, zaskarżając wyrok w zakresie punktu pierwszego.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła :

1.naruszenie prawa materialnego tj.

1) art. 73 ustawy z dnia 1 lutego 1982 r. Karta Nauczyciela (t.j. Dz.U. z 2017 r. poz. 1189 . późn. zm.) poprzez zastosowanie w niniejszym postępowaniu przepisu w brzmieniu po jego nowelizacji, wprowadzonej na mocy ustawy z dnia 27 października 2017 r. finansowaniu zadań oświatowych (Dz.U. z 2017 r. poz. 2203) z dniem 1 stycznia 2018 r. podczas gdy w niniejszym postępowaniu powinien mieć on zastosowanie w brzmieniu przed ww. zmianą.

2) art. 73 w zw. z art. 91 c ust. 1 ustawy z dnia 1 lutego 1982 r. Karta Nauczyciela (t.j.; Dz.U. z 2017 r. poz. 118) (dalej KN) w zw. art. 174 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 - Kodeks Pracy (Dz.U. z 2018 r. poz. 108) (dalej KP) przez błędną wykładnię tych przepisów oraz wykładnię ich wzajemnego stosunku na skutek ustalenia, że dopuszczalne jest udzielenie nauczycielowi urlopu dla poratowania zdrowia w każdym przypadku zaistnienia przesłanek formalnych opisanych w art. 73 KN, bez względu na fakt ubiegania się o jego udzielenie w okresie przebywania powódki na urlopie bezpłatnym:

2.błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na przyjęciu, iż stosunek pracy na stanowisku Inspektora (...) w Starostwie Powiatowym w B. ustał w związku z wystąpieniem przez powódkę o udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia.

Z uwagi na powyższe, strona skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego, a w przypadku nieuwzględnienia niniejszego wniosku, wniesiono o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpatrzenia - przy uwzględnieniu kosztów postępowania odwoławczego.

W odpowiedzi na apelację, pełnomocnik powódki wniósł o oddalenie apelacji pozwanej, zasądzenie od pozwanej kosztów postępowania odwoławczego oraz od pozwanej na rzecz powódki kosztów zastępstwa adwokackiego za postępowanie odwoławcze według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem orzeczenie Sądu Rejonowego jest prawidłowe i znajduje oparcie zarówno w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, jak i w obowiązujących przepisach prawa.

W odniesieniu do podniesionego przez apelującego zarzutu błędu w ustaleniach faktycznych, polegającego na przyjęciu, iż stosunek pracy na stanowisku Inspektora (...) w Starostwie Powiatowym w B. ustał w związku z wystąpieniem przez powódkę o udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia wskazać należy, że wbrew zapatrywaniom pozwanego, aby skutecznie zarzucić Sądowi I instancji błąd w ustaleniach faktycznych, apelujący nie może poprzestać jedynie na stwierdzeniu o wadliwości tych ustaleń i przeciwstawieniu im okoliczności, które w jego ocenie odpowiadają rzeczywistości. Zgodnie z utrwaloną już linią orzecniczą dla skuteczności zarzutu błędnie ustalonego stanu faktycznego konieczne jest wskazanie przyczyn, dla których ocena dowodów nie spełnia kryteriów określonych w ustawie. Skarżący powinien więc określić jakie dowody i z naruszeniem jakich kryteriów Sąd uznał za wiarygodne i mające moc dowodową lub pozbawione takiej mocy i wiarygodności (tak np. w wyroku SN z dnia 9 lipca 2003 r., IV CKN 305/01, LEX nr 112223 i w wielu innych orzeczeniach). Na gruncie rozstrzyganej sprawy pozwana powinna zatem wskazać, dlaczego ustalenie Sądu I instancji w zakresie okoliczności rozwiązania przez powódkę stosunku pracy na stanowisku Inspektora (...) w Starostwie Powiatowym w B. jest błędne. Ponieważ jednak pozwana tego nie uczyniła, uznać należy, że podniesiony przez skarżącą zarzut błędnie ustalonego stanu faktycznego w istocie stanowi nieopartą niczym polemikę z ustaleniami Sądu I instancji opartymi na swobodnej ocenie zebranych dowodów.

W odniesieniu do podniesionego przez apelującego zarzutu naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisu art. 73 ustawy z dnia 1 lutego 1982 r. Karta Nauczyciela wskazać należy, że zaświadczeniem lekarskim z dnia 4 grudnia 2017 r. stwierdzono, iż K. C. wymaga udzielenia urlopu dla poratowania zdrowia w okresie od 29 grudnia 2017 r. do 21 grudnia 2018 r., a w związku z wystąpieniem przez nią z wnioskiem o udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia, stosownie do treści art.141 ustawy o finansowaniu zadań oświatowych z dnia 27 października 2017 r. (Dz. U. z 2017 r. , poz.2203) winien był znaleźć w stosunku do niej zastosowanie art.73 Karty Nauczyciela w treści obowiązującej przed

1 stycznia 2018 r. Wprawdzie Sąd Rejonowy powołał właściwy dla treści Karty Nauczyciela obowiązującej przed 1 stycznia 2018 r. publikator, to jednak przytoczona przez Sąd I instancji treść art.73 Karty Nauczyciela odpowiada treści przepisu obowiązującego od 1 stycznia 2018 r. , tj. treści przepisu który nie mógł znaleźć zastosowania w analizowanej sprawie.

W tym miejscu wskazać należy, że przepis art. 73 Karty Nauczyciela w brzmieniu obowiązującym od 1 stycznia 2018 r. warunkuje udzielenie urlopu przede wszystkim od stanu zdrowia nauczyciela, potwierdzonego stosownym orzeczeniem lekarskim (ust. 10c), wydanym przez lekarza posiadającego uprawnienia do wykonywania badań wstępnych, okresowych i kontrolnych (o których mowa w art. 229 §#1, 2 i 5 KP), czyli tzw. lekarz medycyny pracy, wykonujący działalność w jednostce służby medycyny pracy, z którą szkoła zawarła umowę. Tym samym stwierdzić należy, że K. C. składając w dniu

4 grudnia 2017 r. nie musiała legitymować się zaświadczeniem lekarskim wydanym przez lekarza medycyny pracy, a zatem jej wniosek o udzielenie urlopu dla poratowania zdrowia spełniał wszystkie przesłanki od których zależnym było udzielenie jej takiego urlopu przez dyrektora szkoły. Okoliczność zatem, że Sąd Rejonowy przytoczył treść art.73 Karty Nauczyciela, która nie mogła znaleźć zastosowania w analizowanej sprawie, nie może wpływać na ocenę prawidłowości wydanego orzeczenia w sytuacji, gdy odpowiada ono przepisom prawa, a taka sytuacja ma miejsce w niniejszej sprawie.

W odniesieniu do podniesionego przez apelującego zarzutu naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisu art. 73 w zw. z art. 91 c ust. 1 ustawy z dnia 1 lutego 1982 r. Karta Nauczyciela w zw. art. 174 § 1 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 - Kodeks Pracy, w pierwszej kolejności odnieść należy się do charakteru prawnego urlopu dla poratowania zdrowia unormowanemu we wskazanym art. 73 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela.

Mimo, że nazwa urlopu oraz regulacja art. 73 ust. 1 i 10 Karty Nauczyciela (w brzmieniu mającym zastosowanie w niniejszej sprawie, tj. przed 1 stycznia 2018 roku) jednoznacznie wskazują na cel tej instytucji, jakim jest poprawa stanu zdrowia nauczyciela w następstwie przeprowadzenia leczenia zaleconego przez leczącego nauczyciela lekarza ubezpieczenia zdrowotnego, urlop nie jest świadczeniem o charakterze ubezpieczeniowym, związanym z zaistnieniem prawnie chronionego ryzyka czasowej lub długotrwałej utraty zdolności do pracy wskutek choroby. Nie jest quasi zasiłkiem chorobowym, ani quasi świadczeniem rehabilitacyjnym, ani tym bardziej quasi rentą okresową. Jest świadczeniem pracowniczym, przysługującym w ramach stosunku pracy łączącego pracownika (jakim w myśl art. 2 k.p. jest nauczyciel zatrudniony - stosownie do art. 10 ust. 1 Karty Nauczyciela - na podstawie mianowania lub umowy o pracę) z konkretnym pracodawcą (jakim w świetle art. 3 k.p. jest szkoła jako jednostka organizacyjna zatrudniająca pracowników). Ustawodawca posłużył się przy tym terminem "urlop", który w prawie pracy oznacza usprawiedliwiony okres zwolnienia pracownika z obowiązku świadczenia pracy o określonym przeznaczeniu. Urlop dla poratowania zdrowia jest zatem odmianą urlopu pracowniczego, najbardziej zbliżoną w swej konstrukcji i celu do urlopu wypoczynkowego, stąd nie można z obydwu tych instytucji korzystać w tym samym czasie (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 1988 r., III PZP 4/88, LEX nr 55402). Nie jest jednak świadczeniem powszechnym, należnym wszystkim pracownikom, lecz regulowanym przepisami szczególnymi, zawartymi w pragmatyce służbowej, przywilejem przysługującym tej grupie zawodowej i to przy spełnieniu ściśle określonych kryteriów, a owo uprzywilejowanie nauczycieli wyraża się nie tylko w możliwości uzyskania przedmiotowego urlopu, ale także w tym, że w trakcie korzystania z niego nauczyciel zachowuje w myśl art. 73 ust. 5 Karty Nauczyciela prawo do comiesięcznego wynagrodzenia zasadniczego wraz z dodatkiem za wysługę lat oraz prawo do innych świadczeń pracowniczych, w tym dodatków socjalnych z art. 54 Karty Nauczyciela.

Należy zauważyć, że w przypadku urlopów pracowniczych normowanych przepisami Kodeksu pracy, urlopu zawsze udziela pracodawca (art. 154², art. 161, art. 163, art. 167², art. 168, art. 174 i art. 174¹ k.p.) i czyni to na wniosek pracownika (art. 162, art. 164, art. 167², art. 174 i art. 174¹ k.p.) lub bez tego wniosku, zgodnie z planem urlopowym. (art. 163 k.p.). Zatem pracownik otrzymuje urlop od pracodawcy, a nie "bierze" go sam, nawet jeśli udzielenie urlopu w danej sytuacji jest obowiązkiem pracodawcy (art. 161, art. 163, art. 167², art. 168 k.p.). Podobnie kwestia ta została uregulowana w art. 73 ust. 1 Karty Nauczyciela, który stanowi, że urlopu dla poratowania zdrowia udziela dyrektor szkoły na wniosek nauczyciela. Wniosek zainteresowanego nauczyciela jest więc konieczną przesłanką

formalną zastosowania instytucji urlopu dla poratowania zdrowia. Chociaż decyzja o uwzględnieniu wniosku należy do dyrektora szkoły, to w razie spełnienia przez wnioskodawcę ustawowych przesłanek nabycia prawa do urlopu, jego udzielenie jest w zasadzie obowiązkiem pracodawcy, skoro ustawodawca nie posłużył się wyrażeniem "może" udzielić, co czyniłoby decyzję dyrektora szkoły uznaniową. W razie odmowy udzielania urlopu dla poratowania zdrowia nauczyciel może dochodzić swoich roszczeń w tym przedmiocie na drodze sądowej w trybie przepisów o postępowaniu odrębnym w sprawach z zakresu prawa pracy.

W judykaturze podkreśla się, że skoro z brzmienia przepisu art. 73 ust. 1 Karty Nauczyciela wynika, iż urlop dla poratowania zdrowia przysługuje nauczycielowi zatrudnionemu, to znaczy, że w chwili wystąpienia z wnioskiem o jego udzielenie nauczyciel musi pozostawać w stosunku pracy (przy uwzględnieniu występującej w orzecznictwie sądowym kontrowersji na temat uprawnień do tegoż urlopu w razie zastosowania tej formy zmiany stosunku pracy, jaką jest przeniesienia w stan nieczynny - por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 lipca 1999 r., I PKN 156/99, OSNAPiUS 2000 nr 19, poz. 714 oraz z dnia 26 września 2001 r., I PKN 656/00, OSNP 2003 nr 20, poz. 483), a sam urlop może być przedmiotem roszczenia nauczyciela tylko w czasie trwania tego stosunku (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 lipca 1999 r., I PKN 58/99, OSNAPiUS 2000 nr 19, poz. 715 i z dnia 25 lipca 2006 r., I PK 47/06, Prawo Pracy 2006 nr 12, s. 36). Podczas korzystania nauczyciela z urlopu dla poratowania zdrowia stosunek pracy nie tylko nadal trwa, ale podlega ochronie przed rozwiązaniem (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 19 września 1996 r., I PRN 70/96, OSNAPiUS 1997 nr 7, poz. 113 oraz z dnia 9 września 2010 r., II PK 54/10, LEX nr 661502; nieco odmiennie odnośnie do możliwości rozwiązania stosunku pracy po złożeniu przez nauczyciela wniosku urlopowego, a przed terminem wskazanym jako data początkowa urlopu - wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 1995 r., I PRN 83/95, OSNAPiUS 1996 nr 12, poz. 169, z glosą krytyczną P. Kucharskiego w OSP 1997 nr 10, poz. 189) lub zmianą w postaci przeniesienia nauczyciela w stan nieczynny (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2001 r., I PKN 377/00, OSNP 2003 nr 5, poz. 115). Jednocześnie skoro celem urlopu dla poratowania zdrowia jest odzyskanie przez nauczyciela pełnej zdolności do pracy, zastosowanie tej instytucji traci sens, gdy nauczyciel nabywa prawo do świadczeń z ubezpieczenia emerytalnego, stąd okres udzielenia urlopu jest z mocy art. 73 ust. 2 Karty Nauczyciela ograniczony końcową datą miesiąca poprzedzającego miesiąc nabycia przez nauczyciela uprawnień emerytalnych, a pracodawca nie ma obowiązku udzielenia tegoż urlopu nauczycielowi zatrudnionemu w pełnym wymiarze zajęć i mającemu stwierdzone prawo do emerytury (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 1994 r., I PZP 24/94, OSNCP 1994 nr 5, poz. 82).

Reasumując należy stwierdzić, że uregulowany w art. 73 Karty Nauczyciela urlop dla poratowania zdrowia jest szczególnym świadczeniem pracowniczym, przysługującym w ramach istniejącego indywidualnego stosunku pracy łączącego nauczyciela ze szkołą, a jego celem jest - przy zagwarantowaniu trwałości tego stosunku oraz możliwości korzystania przez pracownika z dotychczasowych uprawnień w zakresie wynagrodzenia i innych świadczeń pracowniczych, w tym socjalnych - zapewnienie nauczycielowi możliwości poddania się zalecanemu leczeniu dla odzyskania pełniej zdolności do pracy i kontynuowania zatrudnienia.

Usytuowanie przepisu art. 73 ust. 1 Karty Nauczyciela (w brzmieniu mającym zastosowanie w niniejszej sprawie) w systemie prawa pracy nie pozostaje bez wpływu na dekodowanie zawartej w nim normy prawnej. Na hipotezę tejże normy prawnej składają się dwa elementy: formalny, w postaci wniosku nauczyciela o udzielenie urlopu oraz merytoryczny, jakim jest układ warunkujący nabycie prawa do tego świadczenia, a obejmujący trzy przesłanki, tj. zatrudnienie wnioskodawcy na czas nieokreślony w pełnym wymiarze zajęć i legitymowanie się co najmniej siedmioletnim okresem pracy w szkole. W razie zaistnienia wszystkich opisanych hipotezą komentowanej normy prawnej warunków formalnych i merytorycznych następuje przewidziany w dyspozycji tej normy skutek, czyli wystąpienie po stronie dyrektora szkoły obowiązku udzielenia przedmiotowego urlopu.

Dokonując wykładni językowej art. 73 ust. 1 Karty Nauczyciela (w brzmieniu mającym zastosowanie w niniejszej sprawie) należy mieć na uwadze, że jest to przepis o odwróconym szyku wyrazów w zdaniu. Podmiotem w tym zdaniu złożonym pozostaje "dyrektor szkoły". Orzeczeniem w zdaniu jest natomiast czasownik "udziela", zaś dopełnieniem bliższym jest rzeczownik "urlop", uzupełnionym okolicznikami celu ("dla poratowania zdrowia" oraz "w celu przeprowadzenia zaleconego leczenia") i miary ("w wymiarze nieprzekraczającym jednorazowo roku"),

a dopełnieniem dalszym - "nauczyciel", uzupełnionym trzema okolicznikami warunku ("zatrudniony w pełnym wymiarze zajęć", "na czas nieokreślony" i "po przepracowaniu co najmniej 7 lat w szkole"). Analiza gramatyczno - logiczna komentowanego przepisu prowadzi do wniosku, że urlop dla poratowania zdrowia jest świadczeniem ze stosunku pracy wiążącego nauczyciela ze szkołą, której dyrektor udziela urlopu, a warunki zatrudnienia konieczne dla uzyskania tego świadczenia odnoszą się do tego stosunku pracy. Godzi się zauważyć, że w przepisie tym podmiotem jest nie nauczyciel, lecz dyrektor szkoły, czyli osoba będąca zgodnie z art. 39 ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (jednolity tekst: Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.) kierownikiem zakładu pracy dla zatrudnionych w szkole nauczycieli i pracowników niebędących nauczycielami oraz dokonująca w myśl art. 3¹ k.p. czynności w sprawach z zakresu prawa pracy w imieniu pracodawcy. Ustawodawca nie posłużył się zwrotem "nauczycielowi przysługuje urlop dla poratowania zdrowia" (po spełnieniu ustawowych warunków), jak uczynił to w art. 152 § 1 k.p. w odniesieniu do urlopów wypoczynkowych. Użyta w art. 73 ust. 1 Karty Nauczyciela konstrukcja "udzielania" urlopu jest wprawdzie charakterystyczna dla instytucji urlopów pracowniczych, ale wyeksponowanie w przepisie osoby dyrektora szkoły i zaakcentowanie realizowanych przezeń uprawnień i zarazem obowiązków pracodawcy w zakresie stosowania przedmiotowej instytucji wskazuje na wyjątkowy charakter urlopu dla poratowania zdrowia oraz jego ścisły związek z istnieniem konkretnego, indywidualnego stosunku pracy.

Podkreślić należy, na co słusznie wskazał Sąd Rejonowy, że Karta Nauczyciela nie stanowi, iż urlop bezpłatny udzielony nauczycielowi stanowi jakąkolwiek przeszkodę dla udzielenia mu urlopu dla poratowania zdrowia. Pomimo przebywania na urlopie bezpłatnym, powódka nadal pozostawała w stosunku pracy z pozwanym i legitymowała się przesłankami od których spełnienia uzależnione było przyznanie jej urlopu dla poratowania zdrowia (określone w art. 73 Karty Nauczyciela przesłanki co do wymiaru czasu pracy, stażu pracy, a przede wszystkim orzeczenia lekarskiego o konieczności udzielenia urlopu). Wprawdzie decyzja o uwzględnieniu wniosku należała do dyrektora szkoły, to jednak w sytuacji spełnienia przez nauczyciela ustawowych przesłanek nabycia prawa do urlopu, jego udzielenie było obowiązkiem pracodawcy i w tym zakresie dyrektor szkoły nie mógł odmówić udzielenia takiego urlopu. Jego udzielenie było obowiązkiem pracodawcy, skoro ustawodawca nie posłużył się kwantyfikatorem "może" udzielić, co czyniłoby decyzję dyrektora szkoły uznaniową.

Skoro powódka spełniała wszystkie przesłanki określone w art. 73 Karty Nauczyciela (w brzmieniu mającym zastosowanie w niniejszej sprawie), to dyrektor winien udzielić jej urlopu dla poratowania zdrowia we wnioskowanym okresie, wcześniej wyrażając zgodę na odwołanie z urlopu bezpłatnego. Fakt przebywania przez powódkę na urlopie bezpłatnym nie może wyłączać przysługującego jej ustawowo uprawnienia do skorzystania z urlopu dla poratowania zdrowia w przypadku spełnienia wszystkich przewidzianych prawem przesłanek, w szczególności sytuacji gdy ustawodawca nie przewidział takiego wyłączenia.

Niezasadnie jest w ocenie Sądu Okręgowego także dodatkowy argument pozwanego, że przebywanie na urlopie bezpłatnym umożliwia podejmowanie przez pracownika czynności niezbędnych dla poratowania zdrowia. Niewątpliwie pracownik może w trakcie takiego urlopu podejmować te czynności, ale należy pamiętać, że w trakcie urlopu dla poratowania zdrowia nauczyciel zachowuje prawo do comiesięcznego wynagrodzenia zasadniczego i dodatku za wysługę lat oraz prawo do innych świadczeń pracowniczych, których natomiast nie otrzymuje w trakcie urlopu bezpłatnego. Przyjęcie więc takiej argumentacji, stawia pracownika w znacznie gorszej sytuacji.

Mając na uwadze wszystkie powyższe okoliczności, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach zastępstwa procesowego powoda za II instancję Sąd orzekł na podstawie art.98 kpc w związku z § 9 ust 1 pkt 3 i w związku z §10 ust 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 poz.1800).

S.B.

Przewodniczący: Sędziowie: